

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Філософський факультет
Кафедра політології

ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
(Навчальна дисципліна)

Навчально-методичний комплекс

Частина 2

Київ – 2022

Затверджено науково-методичною комісією (протокол № 9 від 25 березня 2022 року) та вченою радою філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол №10 від 29 березня 2022 року)

Запропонований навчально-методичний комплекс є авторським підходом до висвітлення проблеми політичного менеджменту в політиці під час виборчих кампаній, підготовлений для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Політологія» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 052 «Політологія» денної форми навчання. Навчально-методичний комплекс розроблений на основі узагальнення власного досвіду викладання та досвіду роботи викладачів кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та з урахуванням якісних змін у сучасному навчальному процесі, новітніх освітніх технологій, зростаючих вимог до формування професійної культури та компетенцій здобувачів вищої освіти. Програма, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, викладені у навчально-методичному комплексі, пропонуються як навчально-методичне забезпечення однойменної навчальної дисципліни, яка викладається для здобувачів освіти за вказаними освітніми програмами на філософському факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ЗМІСТ

ВСТУП (мета, вимоги до вибору навчальної дисципліни, анотація, завдання навчальної дисципліни та заплановані результати навчання, співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання, схема формування оцінки, структура навчальної дисципліни)	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. РОЗПОДІЛ АКАДЕМІЧНОГО ЧАСУ	14
ТЕМАТИЧНО-ЗМІСТОВНА ЧАСТИНА КУРСУ	15
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	25
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	32
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ЕСЕ	32
ПИТАННЯ НА ІСПИТ	35
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	36
ДОДАТКИ	37

1. **Мета курсу** полягає в тому, щоб надати студентам цілісне уявлення про базові теоретичні основи політичного менеджменту та основ політичного аналізу та прогнозування, оволодіння практичними навичками застосування базових методик та прийомів в області прикладного аналізу соціально-політичної ситуації.

2. **Вимоги до вибору навчальної дисципліни:**

Студенти до початку вивчення курсу повинні:

- Знати основні поняття політичної науки та основні події політичного життя в Україні та у світі;

- Вміти збирати та опрацьовувати інформацію з теоретичних та практичних питань, працювати з науковим та публіцистичним матеріалом, а саме порівнювати та аналізувати його;

- Володіти елементарними навичками наукового дослідження, збору інформації, використання наукових джерел.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** дисципліна належить до переліку обов'язкових дисциплін ЗВО та викладається у VI семестрі III курсу ОР «бакалавр». Дана дисципліна охоплює методологію, теорію і практику дослідження динаміки та перспектив розвитку різноманітних процесів і явищ суспільного та політичного життя. Навчальна дисципліна узагальнює та систематизує уявлення про процеси, що відбуваються в політичній сфері та вплив політики на суспільство. Від рівня політичного прогнозування залежить ефективність планування та управління. Політичне керівництво вбачає у науково обґрунтованих прогнозах одну з гарантій передбачуваного розвитку конкретних подій і суспільно-політичних процесів загалом.

4. **Завдання (навчальні цілі)** – надати студентам цілісну систему знань про основи управління політичними процесами суспільства, особливості комунікації під час виборчих кампаній, а також вміння самостійно аналізувати явища та процеси політичної сфери за допомогою різноманітних методів, оцінювати політичні події сучасного світу, здійснювати прогноз розвитку різноманітних процесів і явищ політичного та соціального життя. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях політичних процесів, вміючи надавати експертну оцінку та розробляти прогноз політичних ситуацій і політичних рішень.

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ФК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

ФК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

5. **Результати навчання за дисципліною:**

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація ^{1*} ; 4. автономність та відповідальність ^{2*})		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
1	Знати			
<i>1.1</i>	Основи експертно-аналітичної діяльності в сфері політики.	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні роботи, іспит	5
<i>1.2</i>	Базові підходи, моделі і принципи політичного аналізу, прогнозування, політичного менеджменту;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні та самостійні роботи, іспит.	5
<i>1.3</i>	Методи збору та обробки даних при проведенні політичного аналізу	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення., письмові контрольні та самостійні роботи, іспит.	10
<i>1.4</i>	Визначення та інтерпретації основних категорій понять політичного аналізу, прогнозування, політичного менеджменту.	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні та самостійні роботи, іспит.	10
<i>1.5</i>	Особливості, правила, прийоми та принципи експертно-аналітичної діяльності в сфері політики.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні та самостійні роботи, іспит.	10

1

2

2	Вміти			
2.1	Здійснювати аналіз проблемно-політичної ситуації.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні роботи, самостійні роботи, іспит.	10
2.2.	Здійснювати прогноз політичної ситуації.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні роботи, самостійні роботи, іспит.	10
2.3	Критично оцінювати різноманітні теоретичні підходи та концепції, що існують в політичному аналізі та прогнозуванні.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові контрольні роботи, самостійні роботи, іспит.	10
2.4	Оформити і представити результати прикладного політичного дослідження у вигляді аналітичної доповіді.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, письмові, контрольні роботи, самостійні роботи.	10
3	Комунікація:			
3.1	Проводити обговорення і дискусії стосовно всіх питань курсу та актуальних питань сучасного політичного прогнозування.	Семінари	Обговорення	3
3.2	Використовувати знання іноземних мов для детальнішого ознайомлення і аналізу міжнародних наукових джерел, а також засобів масової інформації при підготовці до семінарських занять, доповідей, контрольних та самостійних робіт.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, презентація самостійної роботи	2

3.3	Демонструвати результати отриманих знань та самостійних досліджень з питань політичного аналізу і прогнозування.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, контрольні роботи, самостійні роботи, іспит.	5
4	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати інформацію для власних досліджень та доповідей, самостійно вирішувати поставлені завдання, аналізувати отриману інформацію, опрацьовувати та порівнювати інформацію для отримання достовірних знань.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, самостійні роботи.	5
4.2	Нести відповідальність за достовірність самостійно отриманої інформації, досліджень та аналізу у сфері політичної науки та сучасного політичного життя, діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення, контрольні роботи, самостійні роботи, іспит.	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання														
1. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	+	+	+	+	+			+		+		+	+	
14. Застосовувати теорії та методи прикладної	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+		+

політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.															
15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.	+	+		+		+		+	+	+		+		+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.5), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.3); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в обговоренні на семінарах:** Р.Н. 1.1,1.2, 1.3,1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 22-34 бали;

2. **Самостійна робота (есе):** Р.Н. 1.2, 1.3, 1.4,1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 10-16 балів.

3. **Контрольна робота:** РН – 1.1, 1.2, 1.3,1.4,1.5, 2.1,2.2,2.3,2.4,3.2,3.3, 4.2 – 4-10 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в обговоренні на семінарах) та за самостійні роботи (есе).

Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі

60 балів

- в мінімальному вимірі

36 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар – підготовка презентації з додатковим аналітичним супроводом.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит в письмовій формі – РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.3, 4.2 – 24-40

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	<i>36</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота. Частина 1. Політичне прогнозування	Усна доповідь, доповнення, участь у обговоренні до тем: 1-8 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті теми необхідно	11	17

	відпрацювати в письмовому вигляді		
Аудиторна робота. Частина 2. Політичний менеджмент	Усна доповідь, доповнення, участь у обговоренні до тем: 1-8 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	11	17
Самостійна робота 1. Частина 1. Політичне прогнозування	Підготовка есе до теми 8	5	8
Самостійна робота 2. Частина 2. Політичний менеджмент	Підготовка есе до теми 7	5	8
Підсумкова письмова контрольна робота до Частини 1	Після вивчення тем 1-8	2	5
Підсумкова письмова контрольна робота до Частини 2	Після вивчення тем 1-8	2	5
Загальна семестрова оцінка		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві

неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності.

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

2 бали – доповнення змістовне.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота до Частини 1 та Частини 2 (есе) :

14-16 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження.

10-13 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

0-10 балів студент не володіє матеріалом

3. Контрольна робота до Частини 1 та Частини 2:

5-10 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи.

0-4 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

4. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

35-40 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи.

30-34 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

25-29 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

24 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Сам. роб.
Змістовний частина 1				
1.	Тема 1. Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління	2	1	4
2.	Тема 2. Сутність політичного менеджменту та його основні функції	2	1	4
3.	Тема 3. Політика як специфічна діяльність людей	2	1	4
4.	Тема 4. Політична кампанія як вид управлінських відносин	2	2	4
5.	Тема 5. Управління мотивацією виборців в політичному менеджменті	2	2	3
Змістовна частина 2				
6.	Тема 6. Інформація, її види і роль в політичному менеджменті.	2	2	4
7.	Тема 7. Аналіз політичної проблеми як основа політичного менеджменту.	2	1	4
8.	Тема 8. Комунікаційні аспекти політичного менеджменту	2	1	3
9.	Підсумкова письмова контрольна робота		2	
	Консультація пере іспитом		1	
	Всього	16	14	30

Загальний обсяг **60 год.**, в тому числі:

Лекцій – 16 год.

Семінари – 13 год.

Консультації – 1 год.

Самостійна робота – 30 год.

ТЕМАТИЧНО-ЗМІСТОВНА ЧАСТИНА КУРСУ

Частина 1

Лекції

ТЕМА 1. Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління

Мета заняття: визначення коло проблем, пов'язаних з витлумаченням поняття менеджменту як напрямку наукових досліджень та мистецтва управління.

Зміст та сутність категорії «менеджмент». Менеджмент як ефективне та продуктивне досягнення цілей та завдань організації через планування, організацію, мотивацію та контроль організаційних ресурсів. Історія виникнення менеджменту, його передумови. Визначення поняття управління, адміністрування як дотичні поняття менеджменту. Вплив менеджменту на діяльність державних установ та управління персоналом в комерційних структурах.

Місце менеджменту в системи наукових знань. Наукові школи та формування менеджменту як наукової дисципліни. Сама теорія менеджменту змінювалась під впливом часу та задач, які стояли перед нею. Найбільший розвиток менеджмент отримав з розвитком шкіл та наукових напрямків, які почали розвиватися. Школа наукового управління (1885 – 1929 рр.), школа «фордизму» (1899 – 1945 рр.), класична або адміністративна школа (1920 - 1950 рр.). Школа психології та людських відносин (1939 – 1950 рр.), школа поведінкових наук (1950 р. – наш час). Школа науки управління (1950 р. - наш час). У зарубіжній науці управління склалися чотири найважливіші концепції, які внесли суттєвий вклад у розвиток сучасної теорії і практики управління. Це теорія наукового управління, теорія адміністративного управління, теорія управління з позицій психології і людських відносин, теорія управління з позиції науки про поведінку.

Менеджмент як мистецтво характеризують уміння, здібності та здатність суб'єкта управлінської діяльності (менеджера) творчо підходити до постановки та реалізації конкретних цілей і завдань.

Література:
Основна:

1. Герасимчук А.А. Філософські основи менеджменту і бізнесу: Навч. посібник. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2006.
2. Менеджмент: Понятійно-термінологічний словник / Г.В. Щокін та ін. (ред.). – К.: МАУП, 2007.
3. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія. – К., 1993.

Додаткова:

1. Головатий М. Ф. Політичний менеджмент. — К., 2006.
2. Щёкин Г. В. Теория социального управления. — К., 1996.
3. Форд Г. Моє життя та робота/ пер. з англ. Уляна Джаман. – 7-ме вид. – К.: Наш формат, 2018. – 344 с.
4. Дарон А., Робінсон Дж. Чому нації занепадають/ пер. з англ. Олександра Дем'янчука. – К.: Наш формат, 2016. – 440 с.

Тема 2. Сутність політичного менеджменту та його основні функції

Мета заняття: визначення сутності політичного менеджменту його основних функцій та його основних видів. Популяризація політичного менеджменту як професії.

Теоретичні передумови виникнення політичного менеджменту. Менеджмент у сфері політики як система управлінської діяльності, що забезпечує успішне проведення та супроводження політичних кампаній. Політичний менеджмент – це багатоплановий поведінковий процес, спрямований на вироблення та реалізацію стратегій політичного суб'єкта (держави, партії, лідера) з врахуванням змін, які відбуваються в політичній сфері зокрема та в суспільстві загалом.

Функції політичного менеджменту та його основні задачі. Експертно-аналітичне і прогностичне обґрунтування організаційно-політичних і адміністративно-управлінських рішень. Розроблення сценаріїв і вибору політичних технологій з проведення різноманітних політичних акцій і кампаній (вибори до місцевих і державних органів влади, референдуми). Категоріальне осмислення стану політичного життя, розроблення парадигми політики, спрямованої на трансформацію політичних інститутів у напрямі становлення демократичних і правових інститутів суспільства.

Залежно від характеру змін в поведінці політичного суб'єкта виокремлюють кілька моделей політичного менеджменту – реакційну, активну спеціальну, активну систематичну та пасивну.

Основні види політичного менеджменту. Іміджмейкінг. Корпоративний політичний іміджмейкінг. Електоральні технології як системна організація передвиборної кампанії. Політичний брендинг. Технології регулювання і вирішення політичних конфліктів. Технології лобізму. Приведений перелік видів політичних технологій не є вичерпним. Народжуються нові професії - ньюсмейкер (творець подій, новин або інформаційних приводів), спін-доктор

(організатор пропагандистської кампанії, спрямованої на зниження ролі негативної для політичного діяча інформації). Таким чином, політико-технологічне управління не лише диференціюється по видах вирішуваних завдань, але і ускладнюється за професійною ознакою.

У ХХ ст. у соціальних науках спостерігається прагнення вчених до поєднання теоретичного знання з конкретним, орієнтованим вирішення практичних завдань, відбувається своєрідна «емпірична революція» у соціальних науках. Вчені змогли розробити методики вивчення реальних ситуацій, перейти від теоретичних міркувань, які мають нерідко умоглядний характер, до вироблення науково-обґрунтованих рекомендацій для політиків-практиків.

Розвиток емпіричних знань у поєднанні з практичним досвідом допоміг виокремити політичних менеджерів як професійну діяльність. Поява професійних політичних менеджерів, які володіють спеціальними знаннями, вміннями та навичками вирішення завдань, спрямованих на підвищення авторитету державних та політичних діячів, на формування у громадській думці позитивного образу політичних організацій, на проведення лобістських акцій, на досягнення політичних спілок та вихід із конфліктних ситуацій. Поява професіоналів у цій галузі стала можливою завдяки: а) підвищенню значення політико-технологічного управління, що призвело до зростання попиту на відповідних фахівців; б) «емпіричної революції в науці», яка дозволила на якісно новій основі готувати таких спеціалістів

Література:

основна:

1. Бебик В.М. Політичний маркетинг і менеджмент. – К., 1996.
2. Воронкова В. Український політичний менеджмент на порозі 21 століття // Політологічні читання. – К., 1995. - № 3.
3. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління: Навч. посібник. – К.: Видавництво УАДУ, 2001.
4. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.aspx>
5. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; За ред.. І Макліна, А. Макмілана. - К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006.

додаткова:

1. Бебик В. М. Як стати популярним, перемогти на виборах та утриматися на політичному Олімпі. — К.: Абрис, 1993.
2. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. — К.: МАУП, 2002.

Тема 3. Політика як специфічна діяльність людей

Мета заняття: розгляд політики через призму діяльності людей та їх активної участі в політичних процесах держави.

Визначення політичної діяльності як вид специфічної діяльності людини. Розуміння існування таких визначень стосовно людини (особистості), як “людина політична”, “людина ідеологічна”. Це природно, оскільки людина — не лише біологічне, а й соціальне явище. Їй притаманна будь-яка форма діяльності, зокрема й у сфері політики, адже і сама політика — суто людське утворення. Погляди Ж. Бодуен на поняття «політичної діяльності». Визначення політичної діяльності А. Боднарем.

Структура політичної діяльності. Об’єкти політичної діяльності. Суб’єкти політичної діяльності. Поділ політичної діяльності на дві форми. Основні концепції (моделі) політичної діяльності.

У політичному житті суспільства громадяни беруть участь у таких практичних заходах, як демонстрації, маніфестації, пікетування, мітинги, вибори представницьких органів та усілякі кампанії, що проводяться політичними партіями й організаціями.

Література:

Основна:

1. Бодуен Ж. Вступ до політології / Пер. з фр. О. Марштупенка. — К., 1995.
2. Маркс К., Енгельс Ф. Твори. — Т. 2.
3. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. — К.: Генеза, 1997.
4. Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні / За ред. С. Д. Максименка, В. Т. Циби, Ю. С. Шайгородського та ін. — К., 2003.

Додаткова:

1. Головаха Є. І., Бекешкіна І. Е., Небоженко В. С. Демократизація суспільства і розвиток особистості від тоталітаризму до демократії. — К.:Наук. думка, 1992
2. Ребкало В. А., Бебик В. М., Пойченко А. М. Практична політологія: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 1998.
3. Князєв В. М. Соціальна технологія та управління політичними процесами в Україні. — К.: НІСД, 1995

Тема 4. Політична кампанія як вид управлінських відносин

Мета заняття: дати визначення поняття політичної кампанії, з’ясувати структуру та особливості політичної кампанії. Визначення суб’єкта та об’єкта політичної кампанії..

Поняття «політичної кампанії», «політичного процесу». Суб’єкти і об’єкти управління в політичній кампанії.

Зовнішнє середовище політичної кампанії. Культура суспільства. Політична культура. Соціальні структури. Тип виборчої системи. Місце і час. Ситуативні фактори. Дії конкурентів.

Штаб політичної кампанії. Структура формування команди політичної кампанії.

Об'єкти впливу політичної кампанії. Об'єкти управління – це реальні люди, які мають свої цінності, інтереси, займаючи різні позиції в соціальному і політичному просторі. П'ять рівнів підтримки суб'єктів політичної кампанії.

Література:

Основна

1. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. — К.: МАУП, 2001.
2. Бебик В. М. Як стати популярним, перемогти на виборах та утриматися на політичному Олімпі. — К.: Абрис, 1993
3. Вибори Президента України — 99: проблеми теорії і практики: Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. — К., 2000.

4. Додаткова

1. Крос К., Гакет Р. Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах: Перспективи конкуренції. — К.: Основи, 2000.

Тема 5. Управління мотивацією виборців в політичному менеджменті

Мета заняття: визначити політичні та управлінські цілі в політичному менеджменті, основи мотивації до політичної дії. Основні завдання управління мотиваційними процесами виборців в політичному менеджменті. Маніпуляція в політичних кампаніях.

Визначення політичних та управлінських цілей в політичному менеджменті. Поняття «політичної дії». Основні напрямки дослідження мотивації політичної поведінки виборців. Теорія потреб А. Маслоу. Диспозиційні теорії особистості. Теорії раціонального вибору. Когнітивна теорія мотивації політичної дії. Внутрішня інформація або як організовано і як зберігається в пам'яті людини знання про навколишній світ. Визначення поняття «увага», «категоризація», «атрибуція». Розуміння інформації – це сприйняття і її практична оцінка. Нераціональна політична дія. Усвідомлення інформації та усвідомлення мотиву виборців. Когнітивний дисонанс як реакція індивіда на установки, які суперечать усталеним установкам в політичній сфері.

Основні завдання мотиваційних процесів в політичному менеджменті. Під управлінням мотиваційними процесами ми будемо розуміти спрямований вплив на мотиваційну сферу певних людей з метою залучення їх у політичну

кампанію і спонукання до дій, який відповідає інтересам політичних менеджерів.

Визначення поняття маніпуляція та її застосування у політичних кампаніях. Основні технології маніпуляції під час виборчих кампаній.

Література

Основна

1. 10 секретів політичних кампаній / Д. Богуш - Міжнародний республіканський інститут, 2017 <https://www.iri.org.ua/navchalni-resursy/10-sekretiv-politichnih-kampanii>.
2. Геслі В. Чинники впливу на голосування українських виборців // Політична думка. — 2000. — № 3.
3. Інструментарій для громадян. Посібник із залучення вашої громади до політичних процесів / ред. С. Огородник, В. Думанська та ін. - Національний Демократичний Інститут, 2017 - 70с. Інструментарій для громадян.pdf
4. Лісничий В. В., Грищенко В. О. та ін. Сучасний виборчий PR: Навч. посіб.— Севєродонецьк, 2001.— 480 с.
5. Нальотов А. Виборчі технології як чинник впливу на масову свідомість // Політичний менеджмент. — 2008. — № 2 (29).
6. Шенон О'Коннел, Саманта Смут, Саллі Абі Халіл «Навички проведення виборчих кампаній. Посібник. Pdf

Додаткова

1. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні.- Львів, 2009, Розділ 1. Ресурси виборчої кампанії як елемент виборчого процесу, с. 6-55.
2. Варій М. Основи політико-психологічних передвиборчих і виборчих технологій // http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppp/2008_8/02%20%20Variy.html
3. Виборча кампанія-2002: специфіка та імовірні результати [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://tomenko.kiev.ua/cgi/redirect?url=pc10-2001-06.html>.
4. Кочубей Л. О. Виборчі технології: політологічний аналіз на прикладі виборів до парламенту сучасної України / Л. О. Кочубей. — К. : Юрид. думка, 2006. —280 с.
5. Останні акорди виборчих перегонів [Електронний ресурс]. — Режим доступу:http://www.ucipr.kiev.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=index&catid=1&topic=&all_stories=1

Частина 2

Тема 6. Інформація, її види і роль в політичному менеджменті

Мета заняття: визначення поняття інформації, її основні види. З'ясувати її основну роль в політичному менеджменті.

Визначення змісту категорії «інформація».(Клод Шеннон, Н. Вінер, Л.М. Бекер, С.І. Ожегов, В. Ровенський, А. Уємов). Основні властивості інформації. Об'єктивність та суб'єктивність інформації. Повнота та достовірність інформації. Адекватність інформації. Доступність інформації. Види інформації. Статистична інформація. Масова інформація. Інформація державних органів і органів місцевого і регіонального самоврядування. Інформація про особу. Інформація довідкова. Соціологічна інформація. Науково-технічна інформація. Створення інформаційних повідомлень в політичних кампаніях. Визначення «політичного скандалу» та його основні цілі. Визначення поняття «чутки» та їх вплив на хід виборчої кампанії.

Використання інформаційних технологій в політичному менеджменті. Визначення поняття «фейку», «симулякру», «постправди». Використання месенджерів як один із способів передачі інформації та маніпулювання людьми.

Література

Основна

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – с. 314
2. Спрінсян В.Г., Бірюкова Т.Л. Ресурси та технології інформаційного менеджменту [Текст]: навчальний посібник / В.Г.Спрінсян, Т.Л.Бірюкова. — Одеса: ОНПУ, 2012. — 248 с.

Додаткова

1. Ів-Марі Дубле Дезінформація та виборчі кампанії. Видавництво Ради Європи F-67075, Strasbourg Cedex (Страсбург, Франція)
2. Bell D. The social framework of information society/ // The computer age: A twenty year view. – Cambridge (Mass); L., 1981. – P. 206.
3. Nolan R. Globalization, technology, and competition. The fusion of computer and telecommunications in the 1990s. – Boston, 1993. – P. 8-12.

Тема 7. Аналіз політичної проблеми як основа політичного менеджменту

Мета заняття: Визначити поняття політичний аналіз, політичний прогноз. З'ясувати основні етапи проведення аналізу політичних ситуацій та його роль в політичному менеджменті.

Визначення понять «політичний аналіз», «політичне прогнозування».

Особливості здійснення політичного аналізу. Основні функції політичного аналізу. Сутність та особливості політичного аналізу. Основна мета здійснення прогнозу. Основні функції політичного прогнозу. Нормативна. Орієнтувальна. Попереджувальна. Типи політичних прогнозів: наукові, нормативні, інтервальні, коротко-, середньо-, довготривалі. Типи прогнозу: пошукові, нормативні. Основні принципи політичного прогнозу: системність, узгодженість, безперервність, верифікаційність, альтернативність, рентабельність. Основні методи політичного прогнозування. Складання політичного прогнозу є системою відповідних поетапних дій, а саме: структурний аналіз відповідної ситуації, визначення особливостей і характеру зв'язків у політичному процесі, ситуації та залежності між ними, вияв та визначення головних (домінуючих) тенденцій, напрямків розвитку діючих систем політичних процесів, екстраполяція окремих процесів щодо їх розвитку в майбутньому, синтез і взаємодія розвитку окремих процесів, підготовка комплексного прогнозу розвитку політичної системи суспільства, окремих її складових тощо.

Література

Основна

1. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Пол Браун – К.: Основи, 2000. – 243 с.
2. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програми та політики/ К.Г. Вайс. – К.: Основи, 2000. – 671 с.
3. Веймер Д.Л. Аналіз політики: концепції, практика/Д. Л. Веймер, Е.Р. Вайнінг. – К.: Основи, 1998. – 654 с.
4. Пал Л.А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал. – К.: Основи, 1999. – 422 с.

Додаткова

1. Дерлоу Дес Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень. – К.: Наукова думка, 2001.
2. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорій й практики аналізу політики. – К., 2006.
3. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. – К., 2000. – Ч. 2, 3, 4.
4. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: практичний посібник для радників з державної політики у Центральній та Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн. – К.: К.І.С., 2003. – 130 с.

Тема 8. Комунікаційні аспекти політичного менеджменту.

Мета заняття: З'ясувати основні комунікаційні аспекти в політичному менеджменті. Надати рекомендації щодо вироблення презентації та окреслити особливості політичного менеджменту і комунікації у кризових ситуаціях

Визначити основні аспекти комунікації в політичному менеджменті. Переговори як комунікативна складова політичного менеджменту. Моделі і тактики переговорів. Особливості переговорів зі «складними людьми». Визначення поняття «кризова ситуація». Розробка кризових сценаріїв. Робота зі ЗМІ. Застосування можливостей мережі Інтернет у комунікаційних ідеях.

Література

Основна

1. Денисюк С. Комунікація політична. Політична лексика сучасного українського політика і громадянина: енциклопедичний словник-довідник / Укладач В. М. Піча. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 438 с.
2. Сащук Г. М. Політична культура інформаційного суспільства : монографія. Київ. : ТОВ «Вадекс», 2011. 328 с.

Додаткова

1. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. – К., 2002. – С. -50-51.
2. Павлюк І. Діагностика і прогностика брехні. Екскурси в теорію комунікації. – Л. 2003.
3. Почепцов Г.Г. Пропаганда 2.0. / Георгій Почепцов. – Харьков: Фолио, 2018. – 796 с.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття менеджменту та його історична ретроспектива (1 год.)

1. Поняття менеджменту та основні підходи до його визначення.
2. Основні школи в загальній теорії менеджменту.
3. Теоретичні проблеми сучасного менеджменту. Особливості та завдання сучасної теорії і практики менеджменту.

Рекомендована література:

Основна

1. Менеджмент: Понятійно-термінологічний словник / Г.В. Щокін та ін. (ред.). – К.: МАУП, 2007.
2. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія. – К., 1993.

Додаткова

1. Бурега В. Социально-адекватный менеджмент. – К., 2001. – С. 182-254.
2. Герасимчук А.А. Філософські основи менеджменту і бізнесу: Навч. посібник. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2006.
3. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Знання України, 2007.

Тема 2. Сутність політичного менеджменту та його основні функції (1 год.)

1. Поняття політичного менеджменту та його специфіка.
2. Політичний менеджмент як теорія і як практика.
3. Об'єкт і предмет теорії політичного менеджменту.
4. Зростаюча роль політичного менеджменту в сучасних умовах.

Рекомендована література:

Основна

1. Бебик В.М. Політичний маркетинг і менеджмент. – К., 1996.
2. Воронкова В. Український політичний менеджмент на порозі 21 століття // Політологічні читання. – К., 1995. - № 3.

3. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління: Навч. посібник. — К.: Видавництво УАДУ, 2001.
4. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.aspx>
5. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; За ред.. І Макліна, А. Макмілана. - К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006.

Додаткова:

1. Бебик В. М. Як стати популярним, перемогти на виборах та утриматися на політичному Олімпі. — К.: Абрис, 1993.
2. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. — К.: МАУП, 2002.

Тема 3. Політика як специфічна діяльність людей (1 год.)

1. Визначення політичної діяльності.
2. Політична діяльність і політичний процес як основи політики.
3. Структура політичної діяльності.
4. Вплив громадян на політичну діяльність держави.

Рекомендована література

Основна

1. Бодуен Ж. Вступ до політології / Пер. з фр. О. Марштупенка. — К., 1995.
2. Маркс К., Енгельс Ф. Твори. — Т. 2.
3. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. — К.: Генеза, 1997.
4. Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні / За ред. С. Д. Максименка, В. Т. Циби, Ю. С. Шайгородського та ін. — К., 2003.

Додаткова:

1. Головаха Є. І., Бекешкіна І. Е., Небоженко В. С. Демократизація суспільства і розвиток особистості від тоталітаризму до демократії. — К.:Наук. думка, 1992
2. Ребкало В. А., Бебик В. М., Пойченко А. М. Практична політологія: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 1998.
3. Князєв В. М. Соціальна технологія та управління політичними процесами в Україні. — К.: НІСД, 1995

Тема 4. Політична кампанія як вид управлінських відносин (2 год.)

1. Вибори як найвиразніша система демократії.
2. Визначення політичної кампанії.
3. Зовнішня середовище політичної кампанії

4. Суб'єкти управління в політичній кампанії.
5. Модель політичної взаємодії в рамках політичної кампанії.

Рекомендована література

Основна

1. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. — К.: МАУП, 2001.
2. Бебик В. М. Як стати популярним, перемогти на виборах та утриматися на політичному Олімпі. — К.: Абрис, 1993
3. Вибори Президента України — 99: проблеми теорії і практики: Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. — К., 2000.

Додаткова

1. Крос К., Гакет Р. Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах: Перспективи конкуренції. — К.: Основи, 2000.

Тема 5. Управління процесами мотивації виборців в політичних кампаніях (2 год.)

1. Обмеження управління мотивацією у політичних кампаніях
2. Основні завдання управління мотиваційними процесами в політичному менеджменті.
3. Маніпуляція в політичних кампаніях.

Рекомендована література

Основна

1. 10 секретів політичних кампаній / Д. Богуш - Міжнародний республіканський інститут, 2017
<https://www.iri.org.ua/navchalni-resursy/10-sekretiv-politichnih-kampanii>.
2. Геслі В. Чинники впливу на голосування українських виборців // Політична думка. — 2000. — № 3.
3. Інструментарій для громадян. Посібник із залучення вашої громади до політичних процесів / ред. С. Огородник, В. Думанська та ін. - Національний Демократичний Інститут, 2017 - 70с. Інструментарій для громадян.pdf
4. Лісничий В. В., Грищенко В. О. та ін. Сучасний виборчий PR: Навч. посіб.— Сєвєродонецьк, 2001.— 480 с.
5. Нальотов А. Виборчі технології як чинник впливу на масову свідомість // Політичний менеджмент. — 2008. — № 2 (29).

6. Шенон О'Коннел, Саманта Смут, Саллі Абі Халіл «Навички проведення виборчих кампаній. Посібник. Pdf

Додаткова

1. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні.- Львів, 2009, Розділ 1. Ресурси виборчої кампанії як елемент виборчого процесу, с. 6-55.
2. Варій М. Основи політико-психологічних передвиборчих і виборчих технологій // http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppp/2008_8/02%20%20Variy.html
3. Виборча кампанія-2002: специфіка та імовірні результати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tomenko.kiev.ua/cgi/redirect?url=pc10-2001-06.html>.
4. Кочубей Л. О. Виборчі технології: політологічний аналіз на прикладі виборів до парламенту сучасної України / Л. О. Кочубей. – К. : Юрид. думка, 2006. –280 с.
5. Останні акорди виборчих перегонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=index&catid=1&topic=&all stories=1>

Тема 6. Інформація її види та її роль в політичному менеджменті (2 год.)

1. Визначення інформації, її основні види.
2. Створення інформаційних повідомлень
3. Використання інформаційних технологій в політичному менеджменті

Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – с. 314
2. Спрінсян В.Г., Бірюкова Т.Л. Ресурси та технології інформаційного менеджменту [Текст] : навчальний посібник / В.Г.Спрінсян, Т.Л.Бірюкова. — Одеса : ОНПУ, 2012. — 248 с.

Додаткова

1. Ів-Марі Дубле Дезінформація та виборчі кампанії. Видавництво Ради Європи F-67075, Strasbourg Cedex (Страсбург, Франція)
2. Bell D. The social framework of information society/ // The computer age: A twenty year view. – Cambridge (Mass); L., 1981. – P. 206.
3. Nolan R. Globalization, technology, and competition. The fusion of computer and telecommunications in the 1990s. – Boston, 1993. – P. 8-12.

Тема 7. Аналіз політичної проблеми як основа політичного менеджменту. (1 год.)

1. Визначення поняття аналізу політики.
2. Моделі аналізу політичної проблеми
3. Основні етапи аналізу політики.
4. Значення інформації в аналізі політики.

Рекомендована література

Основна

1. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Пол Браун – К.: Основи, 2000. – 243 с.
2. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програми та політики/ К.Г. Вайс. – К.: Основи, 2000. – 671 с.
3. Веймер Д.Л. Аналіз політики: концепції, практика/Д. Л. Веймер, Е.Р. Вайнінг. – К.: Основи, 1998. – 654 с.
4. Пал Л.А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал. – К.: Основи, 1999. – 422 с.

Додаткова

1. Дерлоу Дес Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень. – К.: Наукова думка, 2001.
2. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорій й практики аналізу політики. – К., 2006.
3. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. – К., 2000. – Ч. 2, 3, 4.
4. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: практичний посібник для радників з державної політики у Центральній та Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн. – К.: К.І.С., 2003. – 130 с.

Тема 8. Комунікаційні аспекти політичного менеджменту (1 год.)

1. Управління зв'язками в системі політичного менеджменту.
2. Переговори як комунікативна складова політичного менеджменту.
3. Моделі і тактики переговорів. Особливості переговорів зі «складними людьми».

Рекомендована література

Основна

1. Денисюк С. Комунікація політична. Політична лексика сучасного українського політика і громадянина: енциклопедичний словник-довідник / Укладач В. М. Піча. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 438 с.

2. Сашук Г. М. Політична культура інформаційного суспільства : монографія. Київ. : ТОВ «Вадекс», 2011. 328 с.
- 3.

Додаткова

1. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. – К., 2002. – С. -50-51.
2. Павлюк І. Діагностика і прогностика брехні. Екскурси в теорію комунікації. – Л. 2003.
3. Почепцов Г.Г. Пропаганда 2.0. / Георгій Почепцов. – Харків: Фолио, 2018. – 796 с.
4. Michael J. Burton, William J. Miller, Daniel M. Shea Campaign Craft: The Strategies, Tactics, and Art of Political Campaign Management 5th Edition, 2015
5. Jennifer Lees-Marshment Political Management 1st Edition. 2020
6. Dennis W. Johnson Routledge Handbook of Political Management ISBN 9780415522946, 2012.
7. Mark Stoner Making Sense of Messages
A Critical Apprenticeship in Rhetorical Criticism, 2019.
8. Eyun-Jung Ki, Jeong-Nam Kim, John A. Ledingham Public Relations As Relationship Management A Relational Approach To the Study and Practice of Public Relations, 2015

Оберіть одне чи два питання і дайте відповідь у вигляді есе.

1. Охарактеризуйте комунікаційні аспекти політичного менеджменту.
2. Визначте роль ЗМІ у політичному менеджменті, зазначте методи роботи з ними.
3. Охарактеризуйте роль реклами в просуванні політичної інформації.
4. Дослідіть використання можливостей мережі Інтернет у комунікаційних ідеях.
5. Розкрийте зміст принципів проведення виборчої кампанії, як вони сформульовані в теорії політичного менеджменту. Чи дотримуються ці принципи під час проведення виборчих кампаній в Україні ?
6. Якими є способи побудови іміджу політичної партії під час виборчої кампанії: Які з цих способів можна вважати типовими для українського суспільства ? Відповідь обґрунтуйте.
7. Охарактеризуйте комунікативні аспекти виборчої кампанії ? Якими з огляду на них є завдання маркетингового менеджменту виборчої кампанії ?

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ЕСЕ

Вимоги до змісту, структури та оформлення есе. Есе як вид письмової, самостійної, індивідуальної, домашньої, творчої роботи студента – це своєрідний твір-міркування невеликого обсягу щодо обраної ним теми. Тому написання есе з дисциплін, що передбачені освітніми програми для студентів, які навчаються за спеціальністю "Політологія" посідає проміжне місце між роботами реферативного плану та курсовими роботами, оскільки воно має містити певні елементи наукового дослідження. Це передбачає довільну композицію есе, яка дозволяє відобразити індивідуальні враження, міркування автора есе з конкретного проблемного питання, але не претендує на повноту та вичерпне у науковому сенсі трактування порушеної теми. Тобто есе припускає вираження автором особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу, вираження емоцій та образність, з можливими елементами імпровізації.

Принциповою особливістю есе є й те, що воно адресується підготовленому читачеві, який вже має певне уявлення про тему, про яку йдеться. Це дозволяє автору есе зосередити увагу на розкритті саме нового змісту, а не нагромаджувати викладення матеріалу різними загальновідомими деталями.

Таким чином, головна мета есе полягає в розвитку у студента навичок передусім самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок, його самостійного бачення тієї чи іншої політичної проблеми в галузі політології на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів відповідно до обраного підходу, стилю тощо.

Проте в будь-якому разі есе має містити:

- чіткий виклад суті поставленої проблеми та її складових;
- включати самостійно проведений її аналіз з використанням запропонованих чи наявних підходів (концепцій) та аналітичного інструментарію, які використовуються у галузі політології;
- узагальнювальні висновки, що відображають авторську позицію щодо поставленої проблеми та можливих шляхів її розв'язання.

Традиційно написання есе передусім передбачає:

- визначення мети та завдань есе;
- визначення об'єкта та предмета, стосовно яких йдеться в ньому мова про які в ньому йдеться;
- чітку структурованість змісту та логічну послідовність теоретичного обґрунтування і практичних аргументів щодо висновків та пропозицій її автора.

Це зумовлює вимоги щодо структурних елементів есе та їх змісту. Отже, есе має містити такі елементи:

- титульний аркуш, який має бути оформлений за зразком, наведеним у Додатку А;
- вступ, де мають бути відображені мета та завдання роботи, тобто очікуваний результат роботи і конкретні результати, що будуть отримуватися під час розкриття теми (на цьому етапі важливо правильно сформулювати питання, які студент збирається вирішити у процесі написання есе);
- основна частина, де мають бути стисло відображені підходи щодо дослідження обраної проблеми й викладення власних міркувань щодо неї, виходячи з наявних даних (графіків, таблиць, інших аргументів і позицій інших авторів щодо цієї проблеми); принципово важливо під час побудови структури основної частини обмежити себе розглядом однієї головної думки, стосовно якої має бути, як правило, одне твердження й відповідний доказ, підкріплений графічним, ілюстративним та іншим матеріалом;
- висновок, у якому мають бути наведені узагальнення й аргументований висновок щодо порушеної теми, тобто він підсумовує або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині есе;
- список використаних джерел, які можна розміщувати в порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків роботи, але з обов'язковим дотриманням правил оформлення літературних джерел, (див. Додаток Б);
- додатки (у разі їх наявності): схеми, таблиці, графіки тощо розміщують після списку використаної літератури у порядку появи посилань у тексті есе та послідовно позначають великими літерами української абетки.

Обсяг есе має бути: 6–7 сторінок формату А4 на стандартних аркушах формату А4 (210 x 297).

Оцінювання есе. Підготовлені студентами есе надаються викладачу на перевірку не пізніше ніж за тиждень до іспиту з відповідної навчальної дисципліни.

За межами цього терміну ця письмова робота кафедрою не приймається, а студент одержує нульову оцінку.

Оцінка за якість написання студентом есе є важливою складовою загальної оцінки засвоєння ним навчального матеріалу з відповідної навчальної дисципліни. Як правило, шкала оцінювання есе: 0–20 балів.

Конкретна оцінка за есе виставляється викладачем, *виходячи з аналізу сукупності таких критеріїв, як:*

- достатність обґрунтування актуальності теми;
- системність та повнота розкриття теми;
- логічність викладення матеріалу; аргументованість особистої думки студента з обраної теми;
- оригінальність запропонованих пропозицій;
- відповідність вимогам щодо оформлення.

Ці критерії дозволяють диференціювати можливу загальну оцінку за підготовлене студентом есе. При цьому, якщо виставлена викладачем оцінка менша ніж 12 балів (за умови використання шкали оцінювання есе: 0–20 балів), то вважається, що студент фрагментарно і поверхово розкрив тему та поставлені в есе питання. У такому разі отримана оцінка за есе не включається до схеми формування оцінки знань студента щодо вивчення навчальної дисципліни, робочою начальною програмою якої передбачено написання есе.

ПИТАННЯ НА ІСПИТ

1. Поняття менеджменту та основні підходи до його вивчення.

2. Співвідношення понять «менеджмент», «управління» та «адміністрування».
3. Індустріальний менеджмент як історично перша форма менеджменту.
4. Науковий менеджмент: основні ідеї та представники.
5. Адміністративний менеджмент Анрі Файоля.
6. Менеджмент людських стосунків: основні проблеми та представники.
7. Основні напрямки менеджменту, що стали результатом «синтезу» наукового менеджменту та менеджменту людських стосунків.
8. Теорія «зет» У. Оучі та феномен японізації.
9. Особливості та завдання сучасної теорії і практики менеджменту
5. Поняття політичного менеджменту та його специфіка.
6. Політичний менеджмент як теорія і як практика.
7. Об'єкт і предмет теорії політичного менеджменту.
10. Зростаюча роль політичного менеджменту в сучасних умовах
11. Вибори як найвиразніша система демократії.
12. Визначення політичної кампанії.
13. Зовнішня середовище політичної кампанії
14. Суб'єкти управління в політичній кампанії.
15. Модель політичної взаємодії в рамках політичної кампанії.
16. Обмеження управління мотивацією у політичних кампаніях.
17. Основні завдання управління мотиваційними процесами в політичному менеджменті.
18. Маніпуляція в політичних кампаніях.
19. Визначення інформації, її основні види.
20. Створення інформаційних повідомлень.
21. Використання інформаційних технологій в політичному менеджменті.
22. Визначення поняття аналізу політики.
23. Моделі аналізу політичної проблеми.
24. Основні етапи аналізу політики.
25. Значення інформації в аналізі політики.
26. Управління зв'язками в системі політичного менеджменту.
27. Переговори як комунікативна складова політичного менеджменту.
28. Моделі і тактики переговорів. Особливості переговорів зі «складними людьми».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

3. Герасимчук А.А. Філософські основи менеджменту і бізнесу: Навч. посібник. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2006.
4. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. — К.: МАУП, 2001.
5. Менеджмент: Понятійно-термінологічний словник / Г.В. Щокін та ін. (ред.). – К.: МАУП, 2007.
6. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія. – К., 1993.
7. Головатий М. Ф. Політичний менеджмент. — К., 2006.

Додаткова

1. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії. Ресурси. Технології. Маркетинг.- К., 2001.
2. Бебик В. Як стати популярним, перемогти на виборах і утриматись на політичному Олімпі. Соціопсихологія і технологія політичної боротьби.- К., 1993, Розділ 4. Підготовка до виборів, с. 67-87, Розділ 5. Виборча кампанія, с. 87-99.
3. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні.- Львів, 2009, Розділ 1. Ресурси виборчої кампанії як елемент виборчого процесу, с. 6-55.
4. Варій М. Основи політико-психологічних передвиборчих і виборчих технологій // http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppp/2008_8/02%20%20Variy.html
5. Свирид З. Витоки, сутність та основні підходи до визначення політичного консультування на сучасному етапі // Укр.національна ідея в реалії та перспективи розвитку. – Випуск 24, 2012. – С.36-61.
6. Сучасний виборчий PR: Навчальний посібник / Кер. авт. колект. В. В. Лісничий.- К., 2004, Стратегія використання ресурсної бази та послідовності дій, с. 87-91, Вдалий старт та переможний фініш, с. 123-134.

Додаток А

Зразок титульного аркуша есе

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет
Кафедра політології

ЕСЕ

**з дисципліни "Політичний менеджмент"
на тему:**

" _____ "

Студента (студентки) _____
(прізвище, ім'я, по-батькові,
підпис)

Викладач: _____
(посада, науковий ступінь, наукове звання, прізвище, ім'я, по-батькові,
підпис)

Київ – 2022

Додаток Б

*Приклади оформлення бібліографічного описання
використаних у роботі джерел (есе, рефераті, аналітичній записці)³*

³ відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання"

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один чи кілька авторів без редактора Один–три автори	1. Ястремська О. М. Публічне адміністрування : навч. посіб. / О. М. Ястремська, Л. О. Мажник. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнецова, 2015. – 132 с. 2. Бакуменко В. Д. Державне управління : конспект лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
Чотири автори	Особливості публічного управління та адміністрування : навчальний посібник / В. Д. Бакуменко, І. С. Бондар, В. Г. Горник, В. В. Шпачук. – Київ : КНУКіМ, 2016. – 167 с.
П'ять і більше авторів	Демократичні засади державного управління та адміністративне право: монографія / Ю. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко та ін. ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Юрид. думка, 2010. – 496 с.
Один чи більше авторів із редактором	1. Колпаков В. К. Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков ; за ред. В. В. Коваленка. – Київ : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с. 2. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / В. Б. Авер'янов, І. А. Грицяк, С. Д. Дубенко та ін. ; відп. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Вид-во УАДУ, 1997. – 448 с.
Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією, укладачі тощо)	Правова основа діяльності органів державної влади : зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. – Харків : ФІНН, 2010. 303 с.
Стаття в журналі, газеті	Слоньовський М. Мотивація як основний принцип розвитку людських ресурсів системи публічного управління / М. Слоньовський // Ефективність державного управління. – 2018. – Вип. 1(54). Ч. 1. – С. 56–61.
Стаття в журналі, газеті	Ситник Г. Взаємозумовленість соціальних явищ, які визначають концептами “небезпека” і “безпека”, та її врахування в теорії публічного управління // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 16. – С. 61–67.
Стаття в журналі, газеті	Nelipa, D., Tsvykh, V., Zubchuk, O., Sytnyk, G., & Hrebonozhko, Y. (2020). The New Public Management paradigm as a further interaction of the public and private sectors. Revista San Gregorio, 1(42), 182-193.
Тези доповідей у матеріалах конференцій	Матковський П. Є. Теоретичні основи модернізації системи підготовки кадрів. Сучасні методи підвищення ефективності використання економічного потенціалу у напрямку розвитку регіональної економіки: Матеріали між нар. наук.-практ. конференції (26 січня 2019 р., Львів) / П. Є. Матковский. – Львів : ЛЕФ, 2019. – С. 66–67.
Закони та інші нормативні документи	Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р / Верховна Рада України. – Київ : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.
Електронні ресурси	Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. "Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm (дата звернення: 12.02.2019). Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf . (дата звернення: 15.11.2017).

--	--